

ερα 1680 κεν

4161
B74

ΕΝΘΡΟΝΙΣΤΗΡΙΟΣ ΛΟΓΟΣ

ΤΗΣ Α. Σ. ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΣΜΥΡΝΗΣ

ΚΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

ΕΚΦΟΝΗΘΕΙΣ

ΕΝ ΤΩΙ ΜΗΤΡΟΠΩΛΙΤΙΚΩΙ ΝΑΩΙ

Κατὰ τὴν 10 Μαΐου 1910.

ΣΜΥΡΝΗ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ & ΛΙΘΟΓΡΑΦΕΙΟΝ "ΑΜΑΛΘΕΙΑΣ"

1910

ΕΝΘΡΟΝΙΣΤΗΡΙΟΣ ΛΟΓΟΣ
ΤΗΣ Α. Σ. ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΣΜΥΡΝΗΣ

Κ^{ΟΥ} ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

ΕΚΦΟΝΗΘΕΙΣ

ΕΝ ΤΩ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΩ ΝΑΩ

Κατὰ τὴν 10 Μαΐου 1910.

ΣΜΥΡΝΗ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ & ΛΙΘΟΓΡΑΦΕΙΟΝ "ΑΜΑΛΘΕΙΑΣ"

1910

ΕΝΘΡΟΝΙΣΤΗΡΙΟΣ ΛΟΓΟΣ
ΤΗΣ Α. Σ. ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΣΜΥΡΝΗΣ
Κ^ΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

ΕΚΦΟΝΗΘΕΙΣ

ΕΝ ΤΩ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΩ ΝΑΩ ΚΑΤΑ ΤΗΝ 10 ΜΑΪΟΥ 1910

Ἀδελφοί, Πατέρες καὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ,

«Δόξα τῷ Θεῷ πάντων ἕνεκεν» ἦτο τὸ τέλος καὶ ἡ ἀπαγγελθεῖσα ἀνταξία ἐπ' αὐτῆς τῆς μεγάλης τραγωδίας καὶ τῆς γονιμωτάτης σταδιοδρομίας μίας ἀκτινοβόλου ἀγιότητος καὶ ὑπερλάμπρου Ἀρχιερατικῆς φυσιογνωμίας ἐν τῇ φαινῇ περιόδῳ τῆς ἱστορίας τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας· καὶ αὐτὸ τὸ τέλος, αὐτὴν τὴν ἐξόχως παρήγορον χριστιανικὴν ἐπ' αὐτῆς τὴν τήρησιν καὶ ὁ ταπεινὸς ἐγὼ ὡς κατακλείδα τοῦ μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης τεταραγμένου ἀρχιερατικοῦ παρελθόντος μου καὶ τῆς μέχρι τῆς χθὲς θυελλώδους κυριολεκτικῶς εἰπεῖν ἐκκλησιαστικῆς καὶ ἐθνικῆς μου διακονίας, διακονίας καὶ παρελθόντος καθ' ἃ ἐδοκίμασα πλειστάκις καὶ μονονουχί ἐψηλάφησα τὴν μοναδικὴν καὶ ὑψίστην χάριν νὰ βλέπω πάντοτε τὸν θρίαμβον τῆς ἀθωότητος καὶ τὴν κατίσχυσιν καὶ τὸ στεφάνωμα τοῦ δικαίου, διὰ μέσου ποικίλων καὶ σκληρῶν δοκιμασιῶν.

Μεγαλειτέραν ἀπόδειξιν τῆς εὐμενείας καὶ ἀγαθότητος τοῦ Θεοῦ «οὐ εἶμι, ὡ καὶ λατρεύω» (Πράξ. 27, 23) καὶ διακονῶ καὶ θὰ διακονῶ ἐξ ὅλης μου τῆς ψυχῆς καὶ ἐξ ὅλης μου τῆς ἰσχύος, δὲν ἴδω-

κορύφωσαν και την εν εμοι χαράν και τόν ένθουσιασμόν και την συγκίνησιν και άφοσίωσιν, ύφ' ών έπληρώθη άμα τη έπ' έμέ άνωθεν κατά τās βουλās του Θεου ένεχθείση διά της ψήφου των 'Ιερωτάτων Μητροπολιτών και της επιδοκιμασίας του προκαθημένου της 'Εφάς έκλογη ή περίφοβος και δειλήμων ψυχή μου. 'Αλλά και ή ζωηρά αντίθεσις μεταξύ του νεφελώδους έν άλλαις τετιμημέναις της γλυκυτάτης μας ταύτης συνταγματικής πατρίδος χώραις παρελθόντος μου και του εϋδαιμόνου παρόντος, διπλασιάζουσα και πολλαπλασιάζουσα την χάριν και την άξίαν της δωρεάς, ήν έν τη κυριαρχική ευμενεία του έχορήγησέ μοι ό Θεός, όστις έδωκέ μοι την ύψιστην χάριν να ίδω τόν θρίαμβον του καλου και της αληθείας διά μέσων κακών και δοκιμασιών πονηρών και ποικίλων, ή αντίθεσις αύτη έθηκε τό κορύφωμα και έχυσε την σταγόνα, ή όποία υπερεξεχείλισε τό ποτήριον της ευδαιμονίας μου.

Μόνον διά γλώσσης άγγέλων θά ήτο δυνατόν να παρασταθη ή έξαρσις και ό ένθουσιασμός, εις όν αναβιθάζουσι την έμην ψυχήν τά περι έμέ τελούμενα, άτινα αποτελουσιν, ως είπον, την πλέον έξοχον και συγκινητικήν περίοδον του βίου μου, ήν θά ένθυμωμαι πάντοτε μετά βαθυτάτης ευγνωμοσύνης προς τόν Κύριον της δόξης.

Τώρα έννοώ επαρκώς ότι όντως αί ιερώτεραι και ευτυχέστεραι στιγμαί εις τόν βίον των ανθρώπων είναι εκείναι, καθ' άς διαλάμπει επί τέλους πανηγυρικώς ή καθαρότης των προθέσεων και ή αγνότης των βουλών των και έρχεται εις τό φως της ήμέρας τό ώραϊον και ευγενές έργον των. 'Υπό τά περι έμέ τελούμενα νυν τουτο έννοώ έγώ· ή έξαλλος αύτη θερμότης της ύμετέρας αγάπης και του ένθουσιασμού είναι ή ώραϊότερα περι έμου μαρτυρία, είναι ό λαμπρότερος διά τό παρελθόν μου έπαινος, είναι ή άσφαλεστέρα της έπιτυχίας έγγύησις διά τό άγνωστον έν μέσφ ύμών μέλλον μου. Τώρα αισθάνομαι έν τη έκδηλώσει ταύτη του ένθουσιασμού σας βαθύτερον, ότι ή άχρι τουδε έκκλησιαστική μου λειτουργία υπήρξε πιστή, ότι ή έθνική μου διακονία έγέγενετο, όσια, και ότι είχον πλήρες δίκαιον έμβλέπων άνέκαθεν όπισθεν όλων εκείνων των άδίκων διωγμών και σκευωριών και των καθημερινών θανά-

των δι' ών δοκιμάζονται οι χαρακτηρισες, αναμένοντα τόν θρόνον και τόν στέφανον.

'Αλλ' ακριβώς αύτη ή άνεκδιήγητος χάρις και έξαιρετική ευλογία, ήν μοι καταπέμπει ό ουρανός, και εκάλεσέ με και έξαπέστειλέ με ποιμένα και έπίσκοπον των άθανάτων ύμών ψυχών, διακεντᾶ έν τη ψυχῃ μου τόσον ιερόν πόθον και τόσον φλογερόν πυρ διά την ύπηρεσίαν του Κυρίου, όστις με αποστέλλει, και ύμών, προς ους αποστέλλομαι, ώστε ειλικρινεστέραν άλλην ευχήν και επιθυμίαν δέν έχω, ειμή πώς να κατορθώσω δι' αυταπαρνήσεως και ευορκίας ν' ανταποκριθώ άφ' ένός μεν εις την υπερτάτην ταύτην χάριν του Θεου, άφ' έτέρου δε εις την ύψηλήν προσδοκίαν, ήν συνελάβετε και τρέφετε πάντες διά την έν τᾷ μέσφ ύμών παρουσίαν και διακονίαν μου.

Γνωρίζω έξ άλλου ότι και ύμεις διήλθετε βαρύν επί μακρόν χρόνον χειμᾶνα, και ότι έγώ έρχομαι παρ' ύμιν κατόπιν δεινής κοινοτικής ένταϋθα θυέλλης και κακοπραγίας, και ίσως και κατ' αύτην ταύτην την νέαν ευλογητήν εποχήν, κατά την χρυσίζουσαν χαραυγήν της όποίας ως όρθρινόν και χαρμόσυνον μήνυμα άκούεται τό πρώτον έν τᾷ μέσφ ύμών ή ποιμαντορική φωνή μου, «ευάγγελιζομένου ειρήνην και τοις έγγύς και τοις μακράν,» ίσως λέγω παντελώς έτι δέν είναι έσβεσμένα τά άνόσια πυρά της διχοστασίας και του φατριασμού, δι' ών διήλθε και έδοκιμάσθη από μακροϋ ό όρθόδοξος ένταϋθα χριστιανικός κόσμος.

'Ως δέν άγνοείτε, αν ύπάρχη 'Εκκλησία, ήν ό «Σατανάς έζήτησε του συνιασαι ως τόν σίτον» (Λουκ. ΚΒ', 31.), 'Εκκλησία καθ' ής ώπλισε και έξαπέστειλε και πάλαι και ύστερον όλας τās δυνάμεις και τās σιδηράς πύλας του ό 'Αδης, 'Εκκλησία, ής τόν καταποντισμόν παντοιοτρόπως έμηχανεύθη ό άπ' άρχής πολέμιος, είναι ή διά τουτο κληθείσα 'Εκκλησία των μαρτύρων, θεοδόξαστος 'Εκκλησία της Σμύρνης. Τά θέατρα, αί αγοραί, αί πλατεΐαι και αί στοαί, τό χωμα όλον της πόλεως ταύτης είναι έξυμωμένον διά των τιμίων αίμάτων στρατιάς ουρανού και νέφους πυκνου χριστιανών μαρτύρων. Πλήν τίς θά τό έπίστευεν, ότι τό μΐσος, ή διαίρεσις, ή ώργανωμένη αντίδρασις, ό άλλοτε μεν κρύφιος, άλλοτε δε φανε-

ρός, πάντοτε ὁμως ἀπηνής, τῶν μερίδων πόλεμος καὶ ὁ διακεκηρυγμένος φατριασμός καὶ αἱ ἐριδες ἤθελον καὶ ἐν τοῖς ἐσχάτοις τούτοις χρόνοις προξενήσῃ ἄβυσσον χωρισμοῦ, ἀλλὰ τὴν φορὰν ταύτην μεταξὺ τῶν καλούντων ἑαυτοὺς ἀδελφοὺς καὶ ὀρθοδόξους χριστιανούς Ἑλληνας, ἀναμέσον ἀκριβῶς ἐκείνων, οἵτινες ἐγεννήθησαν καὶ ἀνετράφησαν καὶ ἔζησαν ἵνα φύσει ἀγαπῶνται ἀδελφικῶς;

Ἐγώ, καὶ νομίζω ὅτι ὀφείλω νὰ εἶπω τοῦτο ἀπαξ καὶ διὰ παντὸς ἐν τῇ ἐπισήμῳ ταύτῃ ὥρᾳ καθικόντως, τὴν εἰκόνα τῆς ζωῆς τῆς ἐν Σμύρνῃ Ἐκκλησίας ἀπὸ χρόνων ἱκανῶν εὕρισκον πλήττουσαν κατὰ πρόσωπον πᾶσαν Χριστιανικὴν καὶ Ἑλληνικὴν ψυχὴν καὶ καρδίαν. Τοιοῦτον καὶ τοσοῦτον θλιβερόν θέαμα, ὅποῖον τὸ θέαμα τῆς ἐν Σμύρνῃ ὁμογενείας, ὁμολογῶ ὅτι ἐγὼ τοῦλάχιστον δὲν συνήντησα ἐν τῷ συγχρόνῳ ὀρθοδόξῳ ἑλληνικῷ κόσμῳ ἐν τοῖς τελευταίοις τούτοις χρόνοις, καθ' οὓς ἡ φυλὴ μας πανταχοῦ διὰ τοσοῦτων σκληρῶν διήρχετο δοκιμασιῶν, καθ' οὓς ἡ κάλλιει καὶ μεγέθει καὶ ἀκμῇ καὶ πλούτῳ ὑπερέχουσα αὕτη πόλις, μνήμων τῆς ὑψηλῆς ἀποστολῆς τῆς, ἔπρεπε νὰ ἐπιβάλλῃ σιγὴν εἰς τὰ πάθη καὶ τὰς διαιρέσεις, τὰς ἐγκλήσεις καὶ ἀντεγκλήσεις τῶν τέκνων τῆς, καὶ νὰ κατορθοῖ ὥστε ὅλοι οἱ πολῖται τῆς ἀντὶ νὰ εἶναι διηρημένοι εἰς δύο ἀντίπαλα καὶ ἀντιμαχόμενα στρατόπεδα, νὰ ἴστανται ὡς συμπαγῆς στρατιωτικὴ φάλαγξ, σταθεροὶ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῶν δικαίων τοῦ Γένους μας, ἐνηγκαλισμένοι τὰς ἀσπίδας ἐν ἐνὶ πνεύματι, συναθλοῦντες ἐν μιᾷ ψυχῇ, ὅμον πρὸς ὅμον ἠνωμένοι διὰ τὴν εὐημερίαν τῆς πόλεως, διὰ τὴν παραθάρρουνσιν τῶν πανταχοῦ ἀδελφῶν, διὰ τὴν εὐδαιμονίαν τῆς ὅλης φυλῆς καὶ τοῦ Γένους μας. Διὰ ταῦτα δὲ ἀκριβῶς ἐγώ, καίτοι ἤμην μακράν, ὁμως δὲν ἤμην ἀπλοῦς θεατῆς οὐδὲ ξένος εἰς ὄλην αὐτὴν τὴν κοινοτικὴν κακοπραγίαν τῆς ἐνταῦθα ὁμογενείας, ἡ ὁποία ἐπαρουσίαζε τὸ θέαμα οἰκίας διηρημένης καθ' ἑαυτὴν καὶ βασιλείας μεμερισμένης, περὶ ἧς εἶπεν ὁ Κύριος **ἀπᾶσα βασιλεία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς ἐρημοῦται καὶ πᾶσα πόλις ἢ οἰκία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτὴν οὐ σταθήσεται**» (Ματθαίου ΙΒ'. 5).

Ἄλλ' εὐλογημένον ἔστω τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου, διότι ὁ κλύ-

δων ὁ δεινὸς καὶ ὁ σάλος ἐκόπασε, κατέπαυσαν πλέον τὰ σχίσματα καὶ αἱ διαιρέσεις, ἐσβέσθη τὸ πῦρ τῶν παθῶν, ὁ παλαιὸς ἄνθρωπος ὀλοτελῶς ἀπέθανε, καὶ τὸ ἄλλοτε πνεῦμα τῆς ἐριδος μετεστράφη εἰς πνεῦμα συνεννοήσεως καὶ ἀγάπης, ἡ δὲ ἐν Σμύρνῃ κατάστασις εἶναι πλέον ἡφαιστειον ἐσβεσμένον, τὸ ὅποῖον οὐδεμίαν κτηραμένην χεῖρ θὰ δυναθῇ καὶ θὰ θελήσῃ, ἀλλ' οὐδὲ θὰ ἀφεθῇ νὰ τολμήσῃ καὶ αὐθις ν' ἀναφλέξῃ καὶ ἀναρριπίσῃ.

Πλὴν, ὅσον καὶ ἂν ἡ εἰκὼν τῆς ἐν Σμύρνῃ ὁμογενείας ἔπαυσε πλέον νὰ πλήττῃ κατὰ πρόσωπον πᾶσαν φιλοπάτριδα καὶ πονοῦσαν ψυχὴν, ὅσον καὶ ἂν οἱ φατριασμοὶ καὶ αἱ διαιρέσεις, αἵτινες προὔξενουν ἄβυσσον χωρισμοῦ μεταξὺ τῶν καλούντων ἑαυτοὺς συμπολίτας, φίλους, ἀδελφοὺς, Χριστιανούς, οὐδὲ ἀκούονται κἂν, ὅσον καὶ ἂν τὰ ἀρχαῖα ὅλα παρῆλθε καὶ τὰ πάντα γέγονε καινὰ, πλὴν λέγω, πρόσχωμεν καὶ στῶμεν καλῶς! Δέον νὰ κατεχώμεθα ὑπὸ μεγάλου φόβου καὶ προσοχῆς, μήπως τὸ κοιμηθὲν πάθος καὶ τὸ ἐκπνεῦσαν πνεῦμα τῆς ἐριδος ἀναφλεγῇ αὐθις καὶ ἀναζήσῃ· πολλάκις μικρὰ καὶ ἀσήμαντος παρανόησις δύναται νὰ ἐπιφέρῃ μεγάλα καὶ δυσθεράπευτα κακά· ἐλάχιστόν τι δύναται νὰ δώσῃ τὴν ὠθησιν εἰς νέους σισυφίους ἀγῶνας· μικρὰ πέτρα ῥιπτομένη ἐν τῷ μέσῳ ἡρεμούσης ἐπιφανείας εὐρύνει τοὺς κύκλους τῆς ταραχῆς εἰς μεγάλην ἀκτίνα· παρεξηγήσεις τοῦ οὐδενὸς ἄξια δύναται νὰ προξενήσῃσι ῥήγματα μὴ δυνάμενα νὰ θεραπευθῶσιν. Ἀπαιτεῖται μεγάλη προσοχὴ ἵνα μὴ πέσωμεν πάλιν ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἐριδος ἀπροσέκτως ἀνευ ἀντιλήψεως καὶ ἐπιγνώσεως τοῦ μεγίστου κινδύνου ἐκ τῆς ὑποτροπίσεως τοῦ κακοῦ, καὶ πιθανὸν μετ' ἀσθενοῦς συναισθήματος τῆς ἱερότητος τῶν μεγάλων καθικόντων, ἅτινα πᾶσιν ἡμῖν ἐπιβάλλει ἡ νέα καὶ εὐλογητὴ αὕτη κατάστασις τῶν πραγμάτων, ἡτις καλεῖ πάντας ἡμᾶς εἰς ἐνότητα καὶ εἰς παράταξιν ἠνωμένου μετώπου.

Πᾶσα ὑποτροπίσις θέλει στερῆσιν ἐμὲ μὲν τῆς ἀδόλου χαρᾶς καὶ τῆς λῆαν ἐμοὶ ποθητῆς εἰρήνης, ἣν ἠλπίζον καὶ ἀσφαλῶς προσεδόκων νὰ εὕρω παρ' ὑμῖν εἰς ἀντάλλαγμα τρόπον τινὰ τῶν τόσων διωγμῶν καὶ κινδύνων, οὓς ἀλλάχου ἐν τῷ τετιμημένῳ Μακεδονικῷ τόπῳ χάριν τῆς εὐδαιμονίας τῶν πανορθωμανῶν ἀδελφῶν μου θηριομαχῶν ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἐδοκίμασα, ἡμᾶς δὲ νὰ στε-

ρήση τῆς ἀληθοῦς κοινοτικῆς εὐημερίας καὶ εὐδαιμονίας τῶν τε ἰδίων καὶ τῶν κοινῶν, ἦν ἄναιρευθήτε ἐν τῷ ἐμφ' προσώπῳ νὰ πραγματοποιήσητε. Πλὴν τοιαύτην κατάστασιν νὰ ἴδω, οὐδ' ὡς ἀπιθανον ὑπόθεσιν τολμῶ νὰ φαντασθῶ. Ἐγὼ γνωρίζω, ὅτι ἔρχομαι, ὡς εἶπον, μετὰ χειμῶνα, κατόπιν δεινῆς ἐνταῦθα κοινοτικῆς τρικυμίας· καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἀναμένω νὰ χαιρετίσω τὴν χαραυγίην νέου ἔαρος, διότι ἀκριβῶς μετὰ τὸν χειμῶνα ἄρχεται ἡ γλυκυτάτη ἐποχὴ τοῦ ἔαρος, ἄρχονται τὰ διαγελῶντα μειδιάματα τῆς ἀφυπνιζομένης ἀπὸ τῆς χειμερινῆς τρικυμίας φύσεως, πνέει νέα ζεφύρων πνοὴ καὶ καινὴ ζωὴ ζωογονεῖ τὰ πάντα.

Τὸ ἴδιον πιστεύω νὰ συμβῆ καὶ πρέπει νὰ συμβῆ καὶ παρ' ὑμῖν, οἵτινες ὀφείλομεν νὰ μιμηθῶμεν τὴν ἀναγεννωμένην φαιδρᾶν καὶ γελόεσσαν φύσιν. Ἀκραδάντως πέποιθα ὅτι καὶ δι' ἡμᾶς ἐν τῇ νέᾳ ταύτῃ παρὰ πάντων ποθουμένη ἐποχῇ, ὁ κοινοτικὸς χειμῶν παρήλθεν, ἡ νύξ τῶν παθῶν προέκοψεν, ἡ ἡμέρα τῶν μεγάλων ἔργων ἤγγικε, τὸ ἔαρ τῆς νέας μας ζωῆς ἐπεφάνη. Δι' ἡμᾶς τὴν εἴκοσιν αἰῶνων μαρτυρικὴν καὶ ἀποστολικὴν καὶ δεδοξασμένην Ἐκκλησίαν, δι' ἡμᾶς, οἵτινες καυχώμεθα ὅτι εὕρισκόμεθα ἐν τῇ πρωτοπορείᾳ τῶν ἐθνῶν τῆς Ἀνατολῆς, διὰ τὴν ἡμετέραν πόλιν, ἣτις εἶναι τὸ μεταίχιμιον τοῦ εὐρωπαϊκοῦ καὶ ἀσιατικοῦ πολιτισμοῦ, καὶ ὅπου καὶ μὴ θέλοντες ἐτι δὲν δυνάμεθα νὰ μὴ ἔλθωμεν εἰς ἐπαφὴν μετὰ τῶν ἐκ τῆς Ἑσπερίας πνεόντων νέων πνευμάτων καὶ νέων ἀρχῶν, ἡ ἠθικὴ ὑποχρέωσις ὅπως διὰ νέας πνοῆς καὶ ζωῆς ζωογονήσωμεν ὅλους τοὺς περ' ἡμῖν θεσμούς καὶ μορφώσωμεν καὶ ὀργανώσωμεν εἰς ἀκμαίαν καὶ ζῶσαν κοινωνίαν, κατανατᾶ ἀδυσώπητος ὑπάρξεως ἀπαίτησις καὶ ἀνάγκη· καὶ ἡ ἀπαίτησις αὕτη καὶ ἀνάγκη ἐπὶ ποινῇ θανάτου καλεῖ πάντα ἡμᾶς ν' ἀναπτύξωμεν πρῶτον ἐκκλησιαστικὴν ζωὴν γόνιμον εἰς ἔργα ἀληθινοῦ χριστιανικοῦ βίου, δεύτερον νὰ μορφώσωμεν παιδευτικὸν σύστημα, προωρισμένον νὰ δώσῃ ὅλον τὸ ἠθικὸν καὶ πνευματικὸν σθένος εἰς τὸ Γένος μας, καὶ τρίτον ν' ἀναπτύξωμεν τὴν κοινωνικὴν ἐκείνην καὶ ἐθνικὴν ἀλληλεγγύην, ἣτις καθιστᾶ εὐρωστον οἰκονομικῶς τὴν κοινωνίαν καὶ ἀνακουφίζει τὰ ἀτυχήματα τῶν βιοπαλαιστικῶν συντριμμάτων. Περὶ ἐκάστου δὲ τούτων ἀνάγκη νὰ λαλήσω ὀλίγα.

Καὶ πρῶτον ἵνα τοιαύτη ἀκμαία καὶ ζῶσα διαμορφωθῆ παρ' ἡμῖν κοινωνία, ἀνάγκη νὰ ἐμφυσήσωμεν ζωογόνον πνεῦμα εἰς τοὺς θρησκευτικούς καὶ ἐκκλησιαστικούς ἡμῶν θεσμούς, οἵτινες διὰ τὰς καιρικὰς καὶ γνωστὰς τοῖς πᾶσιν ἱστορικὰς περιστάσεις, δι' ὧν διήλθε τὸ Γένος μας, κατήνησαν ἐν τισὶ σημείοις ἄγονοι καὶ ξηροὶ τύποι. Ἀνάγκη εἰς πάντας τοὺς χριστιανικοὺς ἡμῶν ναοὺς ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος, νὰ κατέρχεται συμφώνως πρὸς τὰς μεγάλας παραδόσεις τῆς Ἐκκλησίας μας ἀδιάκοπον καὶ ὑπεράφθονον τὸ ρεῦμα τῆς ὀρθοδόξου χριστιανικῆς διδασκαλίας καὶ εὐσεβείας, ὡς μετὰ χαρας βλέπω καὶ ὑπὸ τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας τελούμενον τοῦτο ἐν τινὶ κλίμακι ὑπὸ τῆς καλῆς «**Εὐσεβείας**». Ὁ κληρὸς ἡμῶν δεόν νὰ ὑψωθῆ κατὰ τε μὀρφωσιν καὶ ἦθος εἰς τὴν θέσιν ἐκείνην, ἀπὸ τῆς ὁποίας καὶ μόνης θὰ δυνηθῆ διὰ τοῦ λόγου καὶ τῆς ὑγιαινούσης διδασκαλίας καὶ πρὸ παντὸς διὰ τοῦ ζῶντος παραδείγματος καὶ τῆς εὐορκίας καὶ τῆς καθοσιώσεώς του εἰς τὰ ὑψηλὰ ἰδεώδη νὰ ἐπιδράσῃ ὡς κολοσσιαίων διαστάσεων δύναμις ἐπὶ τοῦ συγχρόνου χριστιανικοῦ κόσμου σωτηρίως καὶ ἀσφαλῶς· διὰ δὲ τοὺς ἐν τούτῳ καθυστερήσοντες ἀνάγκη νὰ τεθῆ πλέον εἰς χρῆσιν τὸ κοιμηθὲν ποινικὸν δίκαιον τῆς Ἐκκλησίας· οὕτω δὲ πάντα νὰ ἐκτελῶνται τὰ τῆς θείας καὶ δημοσίου ἡμῶν λατρείας, ὥστε ἐναρμονίως καὶ τὸ πνεῦμα νὰ ἀνυψῶται πρὸς τὸν οὐρανόν, καὶ ἡ καρδία νὰ πληρῶται οὐρανίας γαλήνης καὶ πνευματικῆς ἀγαλλιᾶσεως καὶ ἡ βούλησις νὰ κινήται πρὸς ἔργα ἄξια τοῦ φωτὸς καὶ τοῦ οὐρανοῦ.

Ἡ ἡμετέρα Ἐκκλησία, ἂν δὲν θέλῃ ν' ἀρνηθῆ τὴν ἱστορικὴν, τὴν μεγάλην καὶ ἐνδοξὴν ἀποστολὴν τῆς, ὀφείλει ἐπὶ πᾶσι ν' ἀναλάβῃ τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως κατὰ πάντων ἐκείνων ὅσοι δὲν ἐννοοῦσι ν' ἀφήσωσιν ἀνεπιπρέαστον τὴν ὀρθόδοξον συνείδησιν τῶν τέκνων τῆς, εἴτε οἱ πολέμοι οὗτοι ἐλλοχεύουσιν ἐν τοῖς ἡμετέροις σπλάγχνοις εἴτε κείνται ἔξω καὶ μακρὰν τῆς Ἐκκλησίας· ἀνάγκη νὰ εἶναι ἐνδεδυμένη τὴν πανοπλίαν τῆς πίστεως κατὰ τῶν καιροφυλακτούντων ἔξωθεν τῆς μάνδρας τοῦ Κυρίου, ὅσοι ἐκβιάζουσι καὶ ἐπιζητοῦσι ν' ἀναθρίνωσιν ἀλλοχοθέντες καὶ εἰσπηδῶσιν ἐκεῖ ὅπου τὰ ὑγιαίνοντα πρόβατα ἀναπαύονται ἐν τῇ πίστει, ἐν τῇ ἀγάπῃ καὶ τῇ ἐλπίδι. Πεισιμένοι ἡμεῖς ὅτι μόνοι κατέχομεν ἀκραιάν

ἐπιτελεῖ, ὅστις ἐμπνέει εἰς τὰ τέκνα τοῦ Γένους μας τὴν ἀγάπην τοῦ ὕδατος καὶ τοῦ ἀνατεπταμένου ἀέρος καὶ τοῦ ἐλευθέρου φωτός, τὸν ἔρωτα εἰς τὴν ρυθμικὴν κίνησιν καὶ εἰς τὴν γυμναστικὴν, τὴν λατρείαν εἰς τὰ δάση καὶ τὰ ἄνθη, τὰ ὅποια ἡ ἀγαθοδότις δεξιά τοῦ Θεοῦ ἐδημιούργησε διὰ τὴν σωματικὴν καὶ ἠθικὴν ἐπίρρῳσιν καὶ ἀναζωογόνησιν τοῦ ἀνθρώπου. Ἀκριβῶς δὲ ἡ φυσικὴ σὺτη ζωὴ θὰ μᾶς ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὰς θλιβεράς ἐκείνας συνηθείας, ὅσας ἀποκτῶσιν οἱ ἄνθρωποι, οἵτινες ζῶσι νόθον καὶ ψευδῆ βίον. Θὰ παύσωσιν ὄντως αἱ κακίαι, αἵτινες λυμαίνονται τὰς κοινωνίας καὶ μεταβάλλουσι τοὺς ἀνθρώπους εἰς διανοητικὰ ἐρείπια ἢ εἰς θηρία κακουργούντα. Ἄν δὲ, ὡς οὐδαμῶς ἀμφιβάλλομεν, ἡ ἡμετέρα Κοινωνία τεθῆ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ἐν ἣ εὐρηνται αἱ εὐρωστοὶ καὶ ὑγιεῖς κοινωνίαι, αὐτομάτως θὰ ἴδωμεν ν' ἀναπηδῶσι καὶ παρ' ἡμῖν καὶ νὰ ἔρχωνται εἰς τὸ φῶς τὸ ἕν μετὰ τὸ ἄλλο τὰ ἐργατικά καὶ μαθητικά ἐκεῖνα συσσίτια, τὰ ἄσυλα τῶν ὀρφανῶν, τὰ ἄσυλα τῶν κορασίων τῆς ὑπηρεσίας, τὰ ἄσυλα τῶν μητέρων, τὰ γαλακτοπωλεῖα τῶν βρεφῶν, τὰ ταξείδια τῶν ἀδυνάτων μαθητῶν καὶ παμποῖκιλοι ἄλλοι σύλλογοι καὶ σωματεῖα, καρποὶ τοῦ νεωτέρου χριστιανικοῦ καὶ ἐξανθρωπιστικοῦ πνεύματος, σκοποῦντα τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ὑγείας, τῆς ὠραιότητος καὶ τῆς ἀντοχῆς εἰς τοὺς νέους καὶ τὰς νέας· θὰ ἴδωμεν τὴν ἐμφάνισιν συλλόγων προνοίας, δι' ὧν ἀνακουφίζεται ὁ πτωχὸς ἄνθρωπος χωρὶς νὰ τείνῃ χεῖρα ἐπαίτιδῳ εἰς τὴν ἐλεημοσύνην. Διότι πρέπει νὰ εἴπω τοῦτο μεγαλοφώνως, τὸ παλαιὸν σύστημα τῆς παροχῆς ἐλεημοσύνης εἰς τοὺς πτωχοὺς εἶνε ἔωλος καὶ ἐσκαριασμένη συμπάθεια, ἡ ὅποια μόνον τὴν ἐπαγγελματικὴν ἐπαίτιαν εὐνοεῖ καὶ ἀναπτύσσει.

Ὁ ἄνθρωπος τῆς σημερινῆς γενεᾶς πρέπει νὰ μάθῃ ν' ἀνακουφίζεται ἐξ ἑαυτοῦ διὰ τῆς συναδελφώσεως καὶ ἀλληλεγγύης, αἵτινες παρέχουσιν εἰς τὸν προσεταιριζόμενον, ὅταν ἀσθενῇ, νοσηλείαν καὶ τροφήν, καὶ εἰς τὰ τέκνα τοῦ ἐργασίαν καὶ προστασίαν, ὅταν τύχῃ ὑπὸ τὸ πλῆγμα ἀπροόπτου τινὸς δυστυχήματος. Πέριξ του ὀφείλει νὰ θέσῃ μόνος του ὁ ἐργάτης καὶ βιοπαλαιστής διὰ τῆς ἀλληλεγγύης τῶν συναδέλφων του δίκτυον ἀσφαλιστικὸν τοιοῦτον, ὥστε νὰ προστατεύῃ αὐτὸν καὶ τὸν ἀνακουφίσῃ εἰς τὰς ἐκτάκτους

ἀνάγκας του· αὐτὴ εἶναι ἡ ἀληθὴς ἐλεημοσύνη καὶ ἡ ἀληθὴς φιλανθρωπία, ἣν εἰς οὐδένα ἄλλον χρεωστεῖ ὁ ἄνθρωπος παρά μόνον εἰς ἑαυτὸν.

Ὅποσον θὰ ἤμην ὑπερήφανος καὶ εὐτυχὴς ἂν ἡ εὐκαιρία τῆς ἐμῆς ἐλευσεως ἐνταῦθα ἐχρησιμοποιοεῖτο πρὸς ἐγκαινισμὸν νέας τοιαύτης πολιτείας καὶ καταστάσεως τεινούσης πρὸς τοιαῦτα ἔργα καὶ ἰδανικά, διὰ τῆς ἐναμίλλου καὶ συνεχοῦς κατευθύνσεως τῶν κοινῶν πάντων ἡμῶν προσπαθειῶν! Ὅποσον θὰ ἤμην εὐδαίμων, ἂν ἐβλεπον τὴν καλλιέργειαν τοιαύτης κοινωφελείας καὶ δράσεως, ἣτις νὰ εἶνε τὸ κοινὸν σημεῖον τῆς συναντήσεως τῶν ἀκοιμήτων πόθων καὶ τῶν ὀνείρων πάντων τῶν πολιτῶν! Δὲν δύναμαι νὰ φαντασθῶ, οὔτε δι' ἑμαυτὸν μεγαλειτέραν σταδιοδρομίαν, οὔτε δι' ὑμᾶς ὑψηλοτέραν ἄλλην εὐδαιμονίαν, εἰ μὴ ἂν ἡ παρουσία μου ἐν τῷ μέσῳ ὑμῶν ἐγκαινίσῃ νέαν τοιαύτην ἐποχὴν, καὶ ἡ λαλιά μου ἠχήσῃ ὡς ἐγερτήριο νέον σάλπισμα εἰς τὰ ὦτα καὶ τὰς καρδίας πάντων καὶ ἐπαναφέρῃ τὰ πνεύματα καὶ τὰς συνειδήσεις εἰς τὴν βαθυτάτην ἐκείνην συναίσθησιν τοῦ τί χρεωστοῦμεν εἰς τὸν ὠραῖον τοῦτον καὶ εὐλογημένον τόπον, ὃν ἡ θεία πρόνοια μᾶς ἔδωκεν ὡς πατρίδα.

Μὴ λησμονῶμεν ἐπὶ πᾶσιν, ὅτι ἐδῶ εἶναι ὁ τόπος, ὅποθεν τὸ πρῶτον ἐξεπορεύθησαν τὰ ὑψηλὰ ταῦτα ἰδεώδη, μετὰ τὰ ὅποια ἐξωγονεῖτο καὶ διεθερμαίνετο τὸ πάλαι ἡ ἡμετέρα φυλὴ, τὰ ἰδεώδη ἐκεῖνα, τὰ ὅποια πανταχοῦ ὅπου ἐσπάρησαν καὶ ἐκηρύχθησαν διεμόρφωσαν ἦθος καὶ χαρακτῆρα τέλειον καὶ ἀπαράμιλλον, καὶ διεμόρφωσαν καθ' ὅλας τὰς ὄψεις του τὸν σύγχρονον πολιτισμὸν, δι' ὃν ἐναθρύνονται τὴν σήμερον πάντες οἱ προηγμένοι λαοί.

Καὶ ἐπειδὴ αὐτὰ τὰ ἰδεώδη εἶνε ἡ εὐγενεστέρα καὶ πολυτιμότερα καὶ μόνη ἀναφαίρετος παρά τῶν μεγάλων ἡμῶν προγόνων καταλειφθεῖσα ἡμῖν κληρονομία, ἣς τὴν ἀξίαν δὲν ἐγνωρίσαμεν νὰ ἐκτιμήσωμεν καὶ ἐκμεταλλευθῶμεν ἐπαρκῶς μόνον ἡμεῖς, διὰ τοῦτο ἐδῶ εἶναι καὶ ὁ τόπος, ὅπου καὶ αὐθις πρέπει νὰ τεθῆ καὶ ἀναφθῆ ὡς μέγιστος ἠλεκτρικὸς προβολεὺς, ὁ φάρος τῶν ὑψηλῶν τούτων ἰδεωδῶν, ὅστις μέλλει νὰ φωτίξῃ τὴν μεγάλην λεωφόρον τῶν θρησκευτικῶν, τῶν παιδευτικῶν, τῶν κοινωνικῶν καὶ τῶν

ἐθνικῶν ἡμῶν κατευθύνσεων, καὶ ὑπὸ τὴν λάμπην τοῦ φάου τοιούτων ἰδανικῶν ὀφείλουσι νὰ βαδίσωσι πρῶτα τὰ εὐγενῆ τέκνα τῆς Ἰωνικῆς ταύτης Μητροπόλεως, ἂν θέλωμεν τὰ ταχθῶμεν ἐν τῇ πρωτοπορείᾳ ἐπὶ κεφαλῆς τῶν λαῶν τῆς Ἀνατολῆς διὰ τὴν ἀναγέννησιν τῆς ὅλης φιλάτης μας συνταγματικῆς ταύτης πατρίδος. Ὁ ὀρθόδοξος χριστιανικὸς κόσμος, καὶ μάλιστα αἱ εἰς μεγάλην ἐντεῦθεν ἀκτίνα εἰς τὸ βάθος τῆς Ἀσίας ἐξηπλωμένα Κοινότητες, αὐτὰ προσδοκῶσι παρ' ἡμῶν, καὶ οὐδαμῶς συγχωρεῖται εἰς τὴν μεγάλην Σμύρνην νὰ φανῆ κατωτέρα τῶν προσδοκιῶν τῆς ὅλης κατ' ἀνατολὰς ὁμογενείας, ἧς ἀποτελεῖ τὴν ἐνδοξον πρωτοπορείαν καὶ ἐμπροσθοφυλακὴν.

Καὶ ἂν θέλετε νὰ ἐννοήσητε τοῦτο ζωηρότερον, ρίψατε πρὸς στιγμὴν ἐν βλέμμα, καὶ ἴδετε ὑπὸ πόσων πενήμιων ἐρειπίων καλύπτεται ὁ πάλαι ποτὲ κατὰ τὰ μέρη ταῦτα τῆς Ἀνατολῆς ἀκμάσας Ἑλληνικὸς καὶ Χριστιανικὸς κόσμος καὶ πολιτισμὸς, καὶ ὅποσον ξηροί, ἔρημοι καὶ ἄβατοι καὶ χέρσοι τόποι ὑπάρχουσιν ἐκεῖ ὅπου τόσοι καὶ τόσοι χλοεροὶ χριστιανικοὶ ἀγροὶ ἦνθουν ποτέ ! Καὶ ἂν δὲν θέλετε νὰ σκεφθῆτε, ὅτι ἐδῶ τὸ πρῶτον ὁ Ἑλληνικὸς νοῦς ἐφιλοσόφησε περὶ τῶν πρώτων ἀρχῶν, καὶ ἔδωκεν ἐδῶ οἱ μεγάλοι σοφοὶ τῆς ἀρχαιότητος τὸν γνῶμονα καὶ τὰ ἀξιώματα τοῦ τελειοτάτου ἀνθρωπίνου βίου· καὶ ἂν θέλητε νὰ παραλείψωμεν τὰ ἐκλιπόντα ἀπαράμιλλα ἐκεῖνα ἔργα καὶ ἀριστουργήματα τῆς τέχνης ἐν ταῖς Ἰωνικαῖς ταύταις πόλεσιν, ὅπου τόσος ἦνθησε πολιτισμὸς καὶ τὰ ὅποια καθ' ἑκάστην σοφοὶ ἀρχαιολόγοι ἀνασύρουσιν ἐκ τῶν ἐρειπίων καὶ ἀποκαλύπτουσιν εἰς τὰ ἐκθαμβὰ ἡμῶν ὄμματα ἐν Ἐφέσῳ, ἐν Πριήνῃ, ἐν Μιλήτῳ, ἐν Περγάμῳ καὶ ἀλλαχοῦ πολλαχοῦ, ὅμως σκέψασθε περὶ τῶν ἀπεράντων ἀτραπῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ὅπου ποτὲ τὸ Εὐαγγέλιον εἶχε διεισδύσῃ μετ' ἀκτινοβόλου λάμπηως τῶσων καὶ τόσον φάων καὶ πυρῶν, ἐσβεσμένων νῦν ὀλοτελῶς. Ποῦ εἶνε αἱ μεγάλαι Ἐκκλησίαι τῆς πάλαι ποτὲ Ἐφέσου, τῶν Σάρδεων, τῆς Λαοδικείας, τῶν Θυατείρων, τῆς Φιλαδελφείας καὶ τῆς Περγάμου, ἵνα παραλίπωμεν τὰς ἀπώτερας καὶ μόνον περὶ τῶν πλησιεστέρων λαλήσωμεν, ὅπου νῦν, ἐξαιρουμένης τῆς μεγάλης Σμύρνης, πτωχὰ μόνον λείψανα καὶ σκιαὶ ἀρχαίας δόξης

συναντῶνται; Μία μόνη ἰδέα εἶναι ἱκανὴ νὰ παρηγορήσῃ τὴν πενθοῦσαν χριστιανικὴν ψυχὴν, ὅτι οἱ λύχνοι τῶν Ἐκκλησιῶν τούτων ὅσον καὶ ἂν μετετέθησαν καὶ ἐκινήθησαν ἀπὸ τῆς θέσεως αὐτῶν, ὅσον καὶ ἂν τὸ φῶς τῶν ἡλαττώθῃ, ὅσον καὶ ἂν λείψανα μόνον ὀλίγα χριστιανικὰ ἐναπελείφθησαν ὅμως καὶ μὲ τὸ γλυκὺ καὶ ἰλαρὸν ἄσθενές των φῶς ἐξακολουθοῦσι καταυγάζοντες τὴν ἱστορικὴν συνέχειαν τῆς μίας ἀδιαίρετου καὶ καθόλου Ἐκκλησίας. Παρ' ὅλα δὲ τὰ ἀτυχήματα καὶ τὴν πᾶσιν, εἰς ἣν αἱ Ἐκκλησίαι αὐταὶ κατήντησαν ἀπ' αἰῶνων ὀλοκλήρων, καὶ ἀπὸ τῆς ὁποίας ἡ εὐορκος καὶ ἐπαινετὴ προσπάθεια τῶν ἀγγέλων τῶν Ἐκκλησιῶν τούτων τείνουσιν ὀσημέραι νὰ τὰς ἀνυψώσῃ καὶ τὰς ἀνύψωσαν εἰς ἐπίζηλον βαθμὸν καὶ ὑψηλοτέρους ὀρίζοντας χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ, ὁ μελετῶν τὴν ἱστορίαν καὶ βλέπων ἀναπεπταμένος πρὸ αὐτοῦ τὰς τύχας τῶν Ἐκκλησιῶν τούτων καὶ λαμβάνων ὑπ' ὄψιν τί δύναται νὰ ἐπιτελεσθῇ ἐν τῷ φάου προσεχεῖ μέλλοντι, ἂν ἀμέσως γένηται ἐναρξίς συχνοτέρας ἐπικοινωνίας καὶ στενωτέρας ἐνώσεως καὶ ἀλληλεγγύης τῶν ἀγγέλων καὶ τῶν λαῶν τῶν Ἐκκλησιῶν τούτων, ὁ ταῦτα καὶ οὕτω ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα μελετῶν δύναται νὰ πληρωθῇ μεγάλων καὶ χρηστοτάτων ἐλπίδων περὶ νέας δράσεως καὶ ἀκμῆς, εἰς ἣν καὶ αὐτὸς ἡ θεία Πρόνοια καλεῖ καὶ ἔχει προωρισμένης τὰς πρωτόγονους ταύτας Ἐκκλησίας τῆς Ἀνατολῆς, αἵτινες διὰ τοῦτο πρέπει νὰ ἐμπνεῶνται ὑπὸ τῆς εὐγενοῦς φιλοδοξίας, ὅτι ἡμεῖς οἱ ἐν Ἀνατολῇ ἐν τῇ ὥραίᾳ μας ταύτῃ συνταγματικῇ καὶ φιλευθέρῳ πατρίδι εἴμεθα καὶ αὐτὸς οἱ μέλλοντες ἀφυπνιστὰ καὶ φωστήρες τῆς Ἀσίας, καὶ ὄχι οἱ ἐξαπολυόμενοι ὡς αἴθνεα μελισσῶν ἀδινῶν αἰεὶ νέων ἐρχομένων » προπαγανδιστὰ διαφόρων συστημάτων καὶ ὁμολογιῶν καὶ τὰ ἐκ τῶν δυσμικῶν χωρῶν ἀναδύμενα προσηλυτισμοῦ ἔνεκεν ὄχι γλωσσικοῦ καὶ πολιτιστικοῦ, ἀλλὰ θρησκευτικοῦ, θρησκευτικὰ τάγματα καὶ συντάγματα παντοσγένους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανὸν λαῶν καὶ φυλῶν τῆς γῆς.

Ἄλλὰ πρὸς τοῦτο ἀνάγκη ν' ἀσκήσωμεν ἐπιμελῶς τὴν διάνοιάν μας, καὶ νὰ προσπαθῶμεν ν' ἀποκτήσωμεν ὑγιᾶς καὶ ἀκτινοβόλον ἦθος, καὶ νὰ ἐμπνεώμεθα πάντοτε καὶ ἐν παντί ὑπὸ μεγάλων

ιδεῶν, ιδεῶν ἀνταξίων πρὸς τὴν λαμπρότητα τῶν παραδόσεων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους μας· ἀπαιτεῖται νὰ συγκροτηθῶμεν πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως, καὶ ὄχι νὰ φανταζώμεθα ὅτι συντάσσομετες ἓνα, ἔστω καὶ τὸν τελειότατον πάντων Κανονισμόν, θέλομεν ὡς διὰ μαγείας ἀπαλλαγῆ πάσης κοινοτικῆς κακοπραγίας καὶ θὰ εὐρεθώμεν αἴφνης ἐν τῇ πρωτοπορείᾳ τῶν λαῶν. Οἱ Κανονισμοὶ ὅσον καὶ ἂν εἶνε τέλειοι, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀποβῶσι καὶ πανάκεια ἰωμένη πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν τῶν λαῶν, οὐδ' ἀρκοῦσι νὰ ὀδηγήσωσιν εἰς κοινοτικὴν εὐημερίαν καὶ ἀκμὴν μίαν κατατρυχομένην, ἂν ποτὲ, ὃ μὴ γένοιτο, ἐξακολουθήσῃ κατατρυχομένη ὑπὸ τοῦ ἐθνικοῦ μας, ἃς τὸ εἶπω, νοσήματος τοῦ ἐγώϊσμου καὶ τῆς φιλαυτίας, κοινότητα. Οὐδαμῶς ἢ ἐλάχιστον ἠφέλησαν τὰς πόλεις καὶ τοὺς πολίτας οἱ Κανονισμοί, ὅσον καὶ ἂν κατεκρήμνισαν οὗτοι ἐν τισὶ μέρεσι παλαιὰ καὶ εὐρωπιῶντα καθεστῶτα, ἅτινα ἔδιδον τὸ δικαίωμα εἰς ὀλίγους νὰ διέπωσι τὰ κοινὰ κατὰ τὸ δοκοῦν, ἐν ᾧ οἱ πολλοὶ καὶ πολλὰκις οἱ ἀγνότεροι πολῖται ἐκρατοῦντο διαρκῶς καὶ αὐστηρῶς ἐν τῷ ἀντιθαλάμῳ τῆς διοικήσεως τῶν κοινῶν, ἀναμένοντες ἐν ὑπομονῇ τὰ προστάγματα ὀλίγων ἀρχολιπάρων δεσποτῶν. Καὶ διὰ τοὺς Κανονισμοὺς ἐφαρμόζεται ὅ,τι εἶπεν ὁ ἀπόστολος Παῦλος «ἐθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα φύσει τὰ τοῦ νόμου ποιεῖ, διότι εἶναι αὐτὰ εἰς ἑαυτὰ νόμος, καὶ ἄλλα ἔχοντα νόμον οὐδὲν εἰς προκοπὴν καὶ σωτηρίαν ἠφελήθησαν» (Ρωμ. Κεφ. 2. 14').

Ἀπαιτεῖται ἐκτὸς τῶν Κανονισμῶν καὶ μία γενικὴ ἀναμόρφωσις ἐν παντί κλάδῳ καὶ θεσμῷ, ὡς ἐλέχθη, καὶ μία πρακτικόνεια, ἀπαιτεῖται νὰ χυθῇ ἐντὸς τοῦ ὅλου ὀργανισμοῦ μας νέον ζωογόνον, ἠλεκτρικὸν καὶ ζωοποιὸν ρεῦμα καὶ πνεῦμα, ἵνα οὗτος ἐξασφαλισθῇ εἰς ἡμᾶς ἡ προνομιούχος ἐκείνη θέσις, εἰς ἣν ἐκ λόγων ἱστορικῶν ὁ ἀποστολικὸς οὗτος θρόνος καὶ αἱ περὶ αὐτοῦ μεγάλαι καὶ πανένδοξοι Ἐκκλησιαὶ τῆς ἀποκαλύψεως ὀφείλουσι νὰ εὐρίσκωνται, ἂν θέλωσι νὰ εὐρίσκωνται εἰς τὸ ὕψος τῆς θέσεώς των, τῆς θέσεως ἐκείνης, ἣτις θέλει νὰ πλησιάσῃ αὐτὰς εἰς τὴν ἀκμὴν ἐκείνην, εἰς ἣν ἄλλοτε ὑπὸ τῆς θείας ἀνυψώθησαν Προνοίας, καὶ εἰς ἣν δύνανται εὐκόλως νὰ ἀνυψωθῶσιν ὑπὸ τὸ παρὸν φιλελεύθερον σύνταγμα, ὑπὸ Κυβέρνησιν πεφωτισμένην, ὑπὸ Μονάρχην τόσον καλοκάγαθον,

ὑπὸ ὑπουργοὺς καὶ ἀνωτέρους τοῦ κράτους λειτουργοὺς τόσον φιλοπροδότους καὶ τόσον εὐρείας ἀντιλήψεως.

Εὐτυχῶς τὸ ἀνακαινιστικὸν τοῦτο ἔργον τῆς Ἐκκλησίας, εἰς ὃ καὶ ἡμεῖς ἐσμεν καὶ « Θεοῦ γεώργιον καὶ Θεοῦ συνεργοί », καὶ διὰ τὸ ὅποιον καλῶ πάντας ὑμᾶς συνεργάτας, ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ταύτῃ πρωτεύουσι τῆς Ἀνατολῆς πόλει, ἣτις εἶνε τὸ κέντρον τῆς ὑψηλότερας διανοήσεως καὶ τῆς λεπτοτέρας ἀντιλήψεως τοῦ βίου, τὸ ἀνακαινιστικὸν τοῦτο, λέγω, ἔργον βοηθεῖ λίαν καρποφόρως καὶ μέλλει καθηκόντως νὰ βοηθῇ διαρκῶς καὶ ἐν τῷ μέλλοντι, ὃ τόσον φῶς διαχέων καὶ τόσῃν φιλολογικῇ καὶ κοινωνικῇ ζωῇν κεκτημένος καὶ παρέχων ἡμερήσιος καὶ περιοδικὸς ἑλληνικὸς τῆς Σμύρνης τύπος, περὶ τοῦ ὁποίου θὰ ἰδυνάμην νὰ εἶπω, παρ' ὄλην τὴν βαρύνουσαν αὐτὸν ἐκ μέρους ἐνίων καχυποψίαν διὰ τὴν ἐνεργότεραν, ἀλλὰ καὶ ἀναγκαίως ἐπιβεβλημένην αὐτοῦ δράσιν καὶ ἀνάμιξιν εἰς τὰ τῆς κοινοτικῆς ἐνταῦθα κακοπραγίας, ὅτι ἀποτελεῖ τὸν στέφανον τῆς τιμῆς τῆς πόλεώς μας εἰς τὴν σύγχρονον φιλολογικὴν καὶ λογοτεχνικὴν τοῦ Γένους μας κίνησιν, καὶ εἶνε τὸ ἠραῖον καὶ τηλαυγὲς πρόσωπον, τὸ ὅποιον ὡς ἐν κατόπτρῳ ἀντανάκλασ τὸ ὅλον δημόσιον καὶ ἐθνικὸν φρόνημα καὶ τὴν πνευματικὴν ζωὴν τῆς ὅλης Σμυρναϊκῆς συνειδήσεως.

Ἐπὶ τοιούτους οἰωνοὺς καὶ μετὰ ταῦτα ὑψηλὰ ιδεώδη ποθῶν καὶ ὀνειρευόμενος νὰ ἐγκαινίσω παρ' ὑμῖν καὶ συνεχίσω τὴν ἐν τῷ μέσῳ ὑμῶν σταδιοδρομίαν μου, καὶ ἐλπίζων τῇ βοηθείᾳ τοῦ Θεοῦ νὰ μὴ καταισχύνω τὰς ἐπ' ἐμὲ στηριχθείσας ἐλπίδας καὶ προσδοκίας τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους μας, καὶ μὴ ἐννοῶν νὰ προτρέχω τῶν Βουλῶν τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ἀφίνων τὸν Θεὸν νὰ προηγητῆ τῶν πράξεων καὶ βουλῶν μας ἐν νεφέλῃ καὶ στήλῃ πυρὸς, πιστεῦν νὰ κατορθώσω νὰ ἀνταποκριθῶ εἰς τὴν στοργὴν καὶ τὴν ἀγάπην καὶ τὸν ἀκράτητον τοῦτον ἐνθουσιασμόν καὶ τὸν ὅλον πλοῦτον τῶν ζωντῶν καὶ μεγάλων αἰσθημάτων, δι' ὧν ἐχαιρετίσθη ἡ ἐμὴ ἐκλογή καὶ παρουσία μου ἐν μέσῳ ἡμῶν καὶ τὰ ὅποια ζωντανὰ βλέπω διαζωγραφούμενα εἰς τὰ φαιδρὰ καὶ χαρωπὰ πάντων ὑμῶν πρόσωπα, χαρετίζω πάντας ὑμᾶς μετὰ τῆς μεγαλειτέρας συμπαθείας καὶ στοργῆς, ἣν δύναται νὰ αἰσθανθῇ καρδιά πεπληρω-

μένη τηλικαύτης πρὸς ὑμᾶς ἀγάπης καὶ εὐγνωμοσύνης καὶ διαβε-
βαιούμενος ὅτι « ἡ καρδία μου, ὦ Σμυρναῖοι, πρὸς ὑμᾶς ἀνέωγε
καὶ οὐ στενοχωρεῖσθε ἐν ἐμοί » (Β΄ Κορ. ΣΤ΄, 12.) ἐπικαλοῦμαι ὀλο-
ψύχως, « ὅπως ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ἀ-
γάπη τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς καὶ ἡ κοινωνία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος
εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν, ἀδελφοί. Ἀμήν ». (Α Κορ. ΙΓ΄, 13.)

SISMANOGILIO
MEGARRO

